

napenapamav a kakudakudan nua paiwanzuku

azua sika makaya izua patjetucu a kai, a kakudakudan, a palisi na
paiwanzuku, mavana izua icu a pinui'inaljanan a sinan kakudan
tua 'iniladjan.

'au aicu a pinui'inaljanan a sinan kakudan tua 'inila'iladjan,
kemasimaza taicu a matjatavelavelak ta 'iladjan na vusam a kakudakudan.
aicu a matjatavelavelak ta 'iladlan na vusam a kakudakudan namayatucu, a
na tjasevalitan a 'iniladjan kata sauzayan, mavana sangasangasan a aljak a
tjemavelak aya, ipu u'aljay ipu vavayan, kana sangasangasan a sinipualjak
vusam aya, timadju a uri tjemavelak a penuljat tua sauzayan, ngadan nua
uma' kata 'iniladjan i 'inaljan, makeljang angata tu aicu a paiwanzuku
mamamav a sipacunan tua vavayan katua u'aljay, manasika tjuruvuanga a
vavayavayan a vusam a na 'emiladj i 'inaljan tucu, makeljang angata tu
mamav a sipacunan tua vavayan katua u'aljay na paiwanzuku, aicu mavana
sikizengezenger nua paiwanzuku a cawcau uta.

aicua seravar namaya paiwanzuku uta, ljakua maljiyan a kakudan
niamadju, aicua seravar semanvusam tua u'aljay, nuneka nu u'aljay a aljak,
mana semanvusamanga tua vavayan a aljak.

aicua napenapamav a kakudan nua paiwanzuku izua kemasicuay, izua
kai a namayatucu, “a u'aljay, a vavayan, mamav a cawcau.” a u'aljay a
vavayan tjaraizua patarevan tua nasi niamadju, a meseljang a kilalaing ta
sengsengan i 'inaljan namayatazua a kininemeneman nua paiwanzuku a
kemasicuay.

makaya itjen a kemasi tua inalang a nemanemanga a pacun, izua
vincikan ta u'aljay kata vavayan a langalj, katua vincikan ta u'aljay kata
vavayan a djilung, vincikan ta nau'aljay kata navavayan a tjiuma, vincikan
ta u'aljay kata vavayan a kamavanan, savida nama'a'ecev. kana sinicuayan
a vecik izua sakamaya vavayan katua u'aljay a nama'a'ecev.

a kininemeneman nua paiwanzuku inika aming a 'emuzimuzip mana
izua u'aljai kata vavayan, aicua icemecemel a namezangal tu nemanga izua
namasan u'aljay namasan vavayan uta. naseminamalji a pa'ulid a
puvarungan nua sevalitan na paiwanzuku, mapu'ata kizenger itjen a
mapuljatj a paiwanzuku a cawcau, satje sanpazangali aicua a tjalja
penapamavan a kakudakudan itua tja'inaljan.

(文章大意 僅供參考) ※字數限 200 字

性別平權的排灣族

排灣族重視社會階級，社會階級制度是長嗣繼承制。「長嗣繼承」即上一代的階級與財產由第一個孩子繼承，只要是長嗣（排灣族稱vusam），不問性別、財產、家名、社會地位都由vusam繼承，因此部落常產生女頭目是自然的現象，但ravar系統除外。

排灣族性別平權觀念存在已久，可以從文化藝術面來看性別。

例：雙連杯、公母壺、貴族婚禮鞦韆柱上的雙性圖案、百步蛇公母圖騰等，大部分都是對稱的。祖先有智慧，我們應該更重視這種公平的社會制度才對！

neka nu pacugan a kai

uangata tu nu i pairairang itjen aicu a tja kai a pinaiwanan neka nu pacugan. kemasi kakedrian, nu kitulutulu itjen i gaku, a nia singesi cemiukukuan sakamaya temulu tjanuitjen; nu i unduziu itjen namaya uta cemiukukuan itjen a mareqativuqivu kata nia salasaladj; izua uta nu siking itjen tua inamilikan. kumalji ta i ta qiljengalan nua i gaku katua qarauqavan nua siubaubay kata caljegeljegeng a i kuba katua i vavaw ta gungekang a qivuvu a mazapezepezep maljaljavavar, neka nu macaqu pucug tua pinaiwanan a kai.

qau nu macaqu itjen ta nua qaliqua a kai, uri paisuanga kilaingan mana uri mapacun makaalap ta tja kinitjaulan i gaku; mana ini itjen a uri riqiljen a sipacunan tjanuitjen. pai aicu a pinaiwanan kata cemiukukuan kata inamilikan mavan a nia kacaquin sicukaukau a kai tucu. ljakua a pinaiwanan a kai namaya ta nekanga nu pacugan. aki uri namatazua ayau?

djemaljun a qadaw, ljaizuanga a tja cavilj patjezuanga tja semabuy, nu matazuazua mana uri sepakinemeneman itjen tu “tima aken?” katua “inu a ku kapaz?” nu pasalikuz itjen a pacun ta tja qinaljan ta tja kinacemekeljan ta tja pinakazuanan, qau nu pacun itjen tjanuitjen a kisumadju nekanga nu tja

kapaz, napenatjeljip aravac. nu vilivililjananga aminanga tja kicepeliw a pasaumaq temagilj a kiljaluay ta tja pinakazuanan. qau mana tja sikeljangen ta tja kai a pinaiwanan amin nu makadjumak tu inu a uri tja djalan.

nu i tjumaq itjen nu ita tja qinaljan nu lemangeda itjen tua ljingaw nua kasiw asaw ljingaw nua i veljeluan a zaljum zaing nua tjikililj, mapacun a qerepus/quirepus i kalevelevan kata aicu a sinitjengetjeng na tja sevalitan. aminanga tjemaucikel a nia vuvu mana uri maljaluay mapucug izua patarevan. nu macaqu itjen a lemangeda pucug itjen ta kai a pinaiwanan mana uri macaqu itjen a gemaugaw ta milingan ni vuvu. nu naljemaluay itjen ta tja sevalitan a mareka tia vuvu katua tja matjaljaljak a siniaqivu a kai, mana uri ljemaluay itjen ta tja kadjunangan, maljaluay a na tja tjaisangasangas a tia vuvu a pinakazuanan, uri macusu tu kemasinu itjen a tja sinasavan. sa maljaluay ki tima itjen.

nakuya nu ini itjen a masalu nu cukaukau itjen ta kai nua qaliqua, a siking a kipaisu uri tja madjulu. ljakua amin a macaqu itjen ljemaluay itjen ta tja kai a pinaiwanan, mana uri kisanazua itjen, “tiaken, kacalisian aken.”

(文章大意 僅供參考) ※字數限 200 字

沒有用的語言

不管是在教室裡、市場中、工廠裡或在漁船上，沒有人懂排灣語，從我們讀書、考試，一直到賺錢，都沒有機會使用排灣語。我們學習別人的語言，排灣語顯得沒用，真是這樣嗎？

有天，我們也許會開始思考自己的根源，回到家鄉重新認識自己，我們會發現，排灣語就是那條通往答案的道路，關於土地和歷史，只有懂排灣語時，通過 VUVU 們的敘述，彰顯其意義，然而只有懂得排灣語，我們才能驕傲自信地說：「我是排灣族。」

patjara sapuy a kakudan

ka tevutanga dingki maljiananga a tja sipa'ulja'ulja, sa maumaljanga a tja sikudan a tja sikavaljut auta. ljakua aicua sikudanan nua semicuayan, nu neka sapuy maru neka zaljum a tja sikavaljut sarekuya aravac. manasika a tja sikarakudan a semicuayan, a sipazangalan tua sapuy, namaya tua sipazangalan tua zaljum. ayata aicu a sapuy nuaya, a pitua tja kakudakudan namasan paravacangata. nu pecunguitjen sa medjek makayanga lemikezalj kemesa tua kanen, nu kaljaljalje'elan mavan a sapuy a tja sikingidu a malingulingulj tu sikaseljec.

azua na mazazangiljan a kasasavan tja kaka'epuan i 'inaljan, nu izua pupalisian pucekecekelj, nu'ezemezetj pinivecekadan a sapuy, sa tja ziazian a malevaleva. malap ta namalaicanga ljaviya ungeljen sa seman zaman, sipa'ulja ta djalan nu 'ezemezetj. nu izua pacugan i 'inaljan, pucevulj sa pakeljang tu yanuan. kumalji a salilim ulja djaljuni a pase'eljing a kirimu. mayatucu ti vuvu, nu makakiva'u i cengceng a liav a 'iav a gang a makaveljeluan, tazua masizaman tu sipa'ulja marepusalasaladj, a tjemiljual ta gang ta 'iav sa sipangapangalj, izuanga tja kanen tja sinikalevaanga a mapuljat. nu cemulju ta 'acang, malap ta zaman sa papedjeki tu semingis a

pakasangas, kata nu cemapa ta vasa a seman aradj. nu masusalimananga a u'alja'aljay mavana sapuy a sikasengeseng tua ljemengua' ta turivecan a tjakit a vulu', a sipana' a tiveljatan vakela, a si'usu'usul a kakara(kakarang), a vuka, katua seman djilung, sapuy sakamaya sikasengeseng. rema'azemetj a masizaman, lemivu tua tidriyulj, cemevulj tua pakazuazuanan a lala, na lava, cia, but, nu macevulj sa kaviladj madjame' sakamaya. a tja uma' kasicuayan nakuya ika tja padjekedjekecan a 'avuavuan a pucevulj, avan nu 'emuveling aya ramaljemaljeng. ulja paljakev tua 'eluz tua sialangan, ika kicaingan na 'atjuvitjuvi kata sasayalj tu maljekuya tja uma' . aicua pita kemapalisi nu masalut nu maljeve', izua sakamaya cemevulj, padjekec tua singilj a djemaulj tua cemas a kivada' tua cemas.

kemasi tua sapuy setje keljanganga tu namakuda pinakazuanan a ca'uan nua tja sevalitan. nu namayatucuanga itjen a izuanga ta dingki na sekiamav tua situcuananga a sikudan, a nekanga tja valisaked tua tja sikavaljut, nakuya ikatjen a kipa'enetj, tua tja sini kavaljut a sapuy!

(文章大意 僅供參考) ※字數限 200 字

火的文化

傳統的山居生活，沒有火非常不便。生火就可煮食、冷天可以取暖，夜晚也能圍著營火跳舞、歌唱、也能燃起烽煙傳達訊息。族人結伴帶著火把，殺豬時用火把燒烤豬毛或烤芋頭乾。部落男子會用火把整理獵具或燒製陶器，也會用煙燻將洞穴中的飛鼠、松鼠，逼出洞外然後獵捕。以前屋內爐灶要點火驅霉味、舉行拜祭也需要引火，燒墾田地也需要火。

老一輩的生活技能是不能忘記，我們應學習來讓火的文化，以期保存流傳。